

Lärarhandledning

Tiki Svenska

Innehållsförteckning

Välkommen till Tiki Svenska!	2
Innehåll i Tiki Svenska	2
Kapitel i Tiki Svenska	3
Digitala moduler	11
Arbetsblad.....	13
Bedömningsstöd	15
Självskattning	17
Övrigt innehåll	18
Att arbeta med Tiki Svenska	19
Tiki Svenska och Lgra22	21
Anpassningar	22
Tips om webbläsare	23
Om tillgänglighet i Tiki Svenska.....	27
Tiki Svenska - medarbetare.....	28

Välkommen till Tiki Svenska!

Tiki Svenska är ett läromedel i svenska för årskurs 1–9 i anpassade grundskolan. Läromedlet utgår från kursplanen i svenska i anpassade grundskolans läroplan (Lgra22) och har fokus på läsning och läsförståelse. Tiki Svenska innehåller dessutom ett antal kapitel för som övar hörförståelse.

Flexibelt

Med Tiki Svenska får du ett läromedel som fungerar för alla elever, oavsett läsförmåga. Läromedlet innehåller texter och övningar som övar allt från kopplingen bokstavstecken och bokstavsljud till läsning av längre texter. All text i läromedlet går att få uppläst. Texter och övningar finns som nedladdningsbara arbetsblad som du kan skriva ut till dina elever.

Innehåll i Tiki Svenska

Tiki Svenska innehåller:

- 186 kapitel. Kapitlen består av en digital modul och ett arbetsblad.
- bedömningsstöd
- material för självskattning
- underlag för textsamtal

Kapitel i Tiki Svenska

Innehållet i varje kapitel presenteras på två sätt: i en webbmodul och som ett arbetsblad. Vår tanke är att dina elever arbetar med båda komponenterna.

Nedan följer en sammanställning av kapitlen i Tiki Svenska sorterade efter årskurser. En beskrivning av kapitlens texter hittar du efter sammanställningen under rubriken *Kategorier*.

Åk 1–3 Läsa

Bokstäverna 1–5	
Bokstäverna 1	E F R A M S O
Bokstäverna 2	L N I Ä K T
Bokstäverna 3	Å B Ö H V U
Bokstäverna 4	G J Y D P
Bokstäverna 5	C X W Z Q

Ord 1–5	
Ord 1	E F R A M S O
Ord 2	L N I Ä K T
Ord 3	Å B Ö H V U
Ord 4	G J Y D P
Ord 5	C X

Meningar
Här är en
Här är ett
Vi ser
Jag ser
Jag har
Jag kan
Mamma och pappa ser
En hare kan

Korta texter
Ali läser
Teo syr
Noa metar
Eli lagar mat
Eva och Lisa i skogen
Moas hus
Lina sågar
Lia går till skolan

Berättelser 1
Mamma letar
Pappa syr
Se upp! sa Ali
Lia och ormen
Noa läser
Eli sågar
Loa har en ren
Pappa solar

Berättelser 2
Tomten badar
Misse jagar
Tomtens luva
Nalle lagar mat
Bilen som stannade
Misse vill ha fisk
Nalles luva
Nalle metar

Åk 1–3 Lyssna

Hörförståelse 1
Peo rider – lyssna
Eva tar kort – lyssna
Ola bakar – lyssna
Erik och valen – lyssna
Lisa leker ute – lyssna
Mamma rör – lyssna
Pappa leker – lyssna
Lia och ormen – lyssna

Hörförståelse 2
Teo tältar – lyssna
Moa mäter – lyssna
Tomtens påse – lyssna
Bilen som kom bort – lyssna
Misse leker – lyssna
Nalle metar – lyssna

Åk 4–6 Läsa

Berättelser 3
Haren Hilma
Sälen Sune
Grävlingen Greta
Bävern Bo
Ormen Olle
Räven Rut

Berättelser 4
Hur älgen fick sina horn
Hur räven fick sin svanstipp
Hur lejonet fick man
Hur ormen blev utan ben

Berättelser 5
Ensam hemma
Hästen och solen
Bombmannen
Draken och prinsarna
Änglavakt

Sakprosa 1
Flugor
Glass
Bok
Mjök
Vatten

Sakprosa 2
Vad är pasta?
Starkast av alla
Puls
Fotboll
Som en dröm ...

Sakprosa 3
Musik
Vad är åska?
Den djupaste sjön
Struts
Världens högsta byggnad

Sakprosa 4
Regnbågens färger
Elektricitet
Moln
En cykeltur

Åk 4–6 Lyssna

Hörförståelse 3
Rävar – lyssna
Ekorror – Lyssna
Ormar – Lyssna
Grävlingar – Lyssna
Bävrar – Lyssna
Sälar – Lyssna
Harar – Lyssna

Hörförståelse 4
Hur sebran fick sina ränder – lyssna
Hur kamelen fick sina pucklar – lyssna

Hörförståelse 5
En ny pappa – lyssna
Miljonvinsten – lyssna

Hörförståelse sakprosa 1
Hår – lyssna
Öken – lyssna
Snö – lyssna

Hörförståelse sakprosa 2
Vilken färg har vatten? – lyssna
Varför heter det åska? – lyssna
Att bli helt unik – lyssna

Åk 7–9 Läsa

Korta texter
Uppdraget
Pannkakor
Tennisbollar
Störst och minst
Honung
Ett däck

Fantasy
Folket på ön – 1
Folket på ön – 2
Folket på ön – 3
Folket på ön – 4
Folket på ön – 5
Folket på ön – 6
Folket på ön – 7

Längre texter
Muay Thai
Bryta benet
Drakar
Vilse på vägen
En dröm blir sann

Abstrakta begrepp
Den förlorade staden – 1
Den förlorade staden – 2
Den förlorade staden – 3
Den förlorade staden – 4
Den förlorade staden – 5

Sakprosa SO
Aprilskämt
Våffeldagen
Valborg
Första maj
Australien 1

Åk 7–9 Lyssna

Hörförståelse sakprosa 3
Sandwich – lyssna
Hur många siffror finns det? – lyssna

Hörförståelse sakprosa 4
En humla – lyssna
Falla fort – lyssna

Kategorier

Kapitlen i Tiki Svenska är grupperade i kategorier. Kategorierna är ordnade i en progression som följer årskurserna. Årskurserna i tabellen anger vilka årskurser som kapitlen i första hand är tänkta för. Du väljer vilka kapitel dina elever ska arbeta med beroende på var de befinner sig i sin läsutveckling.

Kategori	Fokus	Årskurser
Bokstäverna 1–5 Ord 1–5 Meningar Korta texter	Läsinlärning Läsförståelse	1–3
Berättelser 1–5	Läsförståelse	1–6
Sakprosa 1–4	Läsförståelse	4–9
Korta texter Längre texter Fantasy Abstrakta begrepp Sakprosa SO	Läsförståelse	7–9
Hörförståelse 1–5	Hörförståelse	1–6
Hörförståelse sakprosa 1–4	Hörförståelse	4–9

Bokstäverna 1–5

Bokstäverna 1–5 innehåller övningar för bokstavsinslärning. Eleverna övar på bokstavstecken och bokstavsljud. Varje bokstav presenteras med en ramsa.

Ord 1–5

Ord 1–5 består av övningar med enkla ord som tränar ljudning, ljudanalys och läsförståelse.

Meningar

Meningar innehåller övningar med enkla meningar som tränar ljudning, helordsläsning och läsförståelse.

Korta texter

Korta texter består av texter om vardagliga ämnen som tränar avkodning och läsförståelse. Texterna innehåller många enkla och ljudenligt stavade ord.

Berättelser 1–5

Berättelser 1 använder enkla ord med anknytning till familjen och ord från den allra första läsundervisningen. Vi introducerar även enkla namn med ljudenlig stavning.

Berättelser 2 innehåller korta berättelser om figurer som förekommer i barnens lek och tidiga böcker.

Berättelser 3 består av korta faktatexter om vanliga djur. Här introducerar vi ng-ljudet och sj-ljudet.

Berättelser 4 innehåller fantasihistorier till exempel om hur räven fick vit svanstipp. Blandad ljudstridig stavning förekommer.

Berättelser 5 består av texter av olika karaktär. Texterna är längre än de texter eleverna mött tidigare. I den digitala modulen finns ordförklaringar och synonymer till uttryck.

Sakprosa 1–4

Sakprosa är grupperad i fyra delar. Varje del arbetar med specialskrivna texter som anknyter till hemkunskap, matematik, geografi, fysik, biologi, historia, musik, idrott och populärkultur.

Texterna är i stigande svårighetsgrad.

Sakprosatexterna riktar sig till elever i årskurs 4–6 men är åldersneutrala för att också kunna passa för äldre läsare.

Korta texter

Texterna riktar sig till något äldre elever och har ett visst vuxentilltal. De första texterna är mycket korta. Här finns övningstyper som eleverna inte mött i övningarna för tidigare årskurser. I den digitala modulen finns ordförklaringar och synonymer. Det finns även övningar på de ord och uttryck som förklaras.

Längre texter

I kategorin finns det inte ljud i alla övningar. Här behöver också eleverna i vissa övningar scrolla texten om de vill läsa den.

Fantasy

Folket på ön är en fantasyberättelse i sju delar. Texterna är korta men liksom all fantasy har de en högre abstraktionsnivå än andra texter. På arbetsbladen finns dels övningar av samma karaktär som i den digitala modulen – dels övningar där eleverna kan producera eget innehåll. Alla övningar är korta.

Vissa av de fria övningarna passar lika bra som samtalspunkter – eller både och.

I kategori 24 finns det inte ljud i alla övningar.

Abstrakta begrepp

Den förlorade staden handlar om en belägrad stad. Texterna arbetar med meddelanden från tre parter som verkar i staden. Texterna är mycket korta och upprepar vardagliga abstrakta begrepp. Dessa tränas vidare på arbetsbladen. Även här finns möjlighet för eleverna att producera eget material.

I kategorin finns det inte ljud i alla övningar.

Sakprosa SO

Kapiteln i kategorin har ett ämnesinnehåll som anknyter till kursplanen i SO.

Hörförståelse 1–5

Varje kategori följer progressionen i Berättelser 1–5. Hörförståelse 1 ligger alltså på samma nivå som Berättelser 1, Hörförståelse 2 motsvarar Berättelser 2 osv.

Kapiteln består av en digital modul och ett arbetsblad. I den digitala modulen lyssnar eleverna på innehållet – texten presenteras inte på skärmen. På arbetsbladet finns både texten och de övningar eleverna arbetat med i den digitala modulen. Ibland tillkommer ytterligare övningar för att utmana eleverna ytterligare.

Några av kapitlen i Hörförståelse innehåller texter som även finns i Berättelser 1–5. I dessa kapitel är övningarna delvis olika.

Hörförståelse Sakprosa 1–4

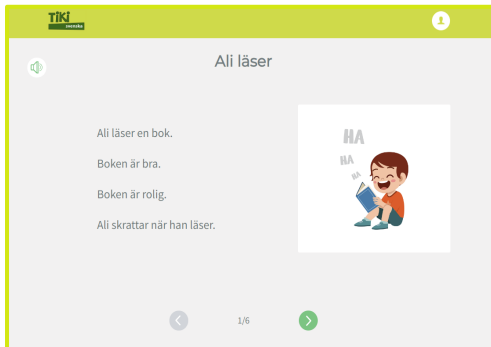
Kapitlen i kategorin följer progressionen i Sakprosa 1–4.

Digitala moduler

Alla kapitel i Tiki Svenska består av en webbmodul. Den innehåller skärmar med text och övningar. All text är inläst och går att spela upp.

Tiki spara inga data om elevens resultat i arbetet med webbmodulen.

Så här ser modulen *Ali läser* ut:

Upprepad läsning

I många webbmoduler läser eleverna kapitlets text minst två gånger. Första gången är texten uppdelad på flera skärmar. Andra gången har texten rubriken *Läs texten igen*. Då ligger hela texten på en skärm. Eleverna behöver då rulla skärmen för att se hela texten och hitta skärmens blädderknappar.

Hörförståelse

De webbmoduler som övar hörförståelse inleds med en text som eleverna lyssnar på. Därefter kommer övningssidor där eleverna svarar på frågor om texten.

I arbetsbladet som hör till webbmodulen finns texten som eleverna lyssnar på också i tryckt format.

Bilder i Tiki Svenska

Tiki Svenska innehåller många bilder. Tyvärr kan vi av rättighetsskäl inte erbjuda dessa som separata filer på det sätt vi kan göra i Tiki English Hello World, NO och SO. Bilderna kan ändå utgöra ett viktigt inslag i din undervisning. Om du visar bilderna på stor skärm kan du till exempel använda dem när du samtalar om texterna med dina elever.

Ljud

De allra flesta digitala sidor i Tiki Svenska innehåller en röst som läser upp texten eller övningen. I några övningar som riktar sig till årskurs 7–9 har vi dock utelämnat röst för att utmana eleverna något.

Finns det en högtalarsymbol på skärmen finns det en röst att lyssna på. Övningar utan ljud har inga högtalarsymboler.

Arbetsblad

Till varje kapitel i Tiki Svenska finns det ett arbetsblad. Arbetsbladet har samma innehåll som webbmodulen, men i arbetsbladet är övningarna anpassade till att göras på papper. Du kan skriva ut arbetsbladet på papper eller låta eleverna arbeta med det på skärm.

Arbetsbladen hittar du i respektive kapitel i lärardelen av Tiki Svenska.

Ali läser

Ali läser en bok.
Boken är bra.
Boken är rolig.
Ali skrattar när han läser.

© 2022 Tiki Läromedel AB

För kopieras på skolenheten.

Vad gör Ali?

Sätt kryss.

- leker
- äter
- läser
- syr
- skrattar

Vad tycker Ali om boken?

Sätt kryss.

- Boken är rolig.
- Boken är fin.
- Boken är bra.
- Boken är tråkig.

© 2022 Tiki Läromedel AB

För kopieras på skolenheten.

Fyll i luckorna

Skriv rätt ord.

Ali läser _____ bok.

Boken _____ bra.

Boken är _____.

Ali skrattar när _____ läser.

är
en
rolig
han

Bygg mening

Skriv orden i rätt ordning. Du hittar mening i lucktexten.

_____

bok. - Ali - en - läser

© 2022 Tiki Läromedel AB

För kopieras på skolenheten.

Vilken bild stämmer bäst med det du läst?

Sätt kryss.

Vad är sant?

Sätt kryss.

1. Ali läser.
2. Boken är bra.
3. Ali leker.
4. Boken är rolig.

© 2022 Tiki Läromedel AB

För kopieras på skolenheten.

Facit

Det finns inga färdiga facit till arbetsbladen. Vår tanke är att ni går igenom dem tillsammans och diskuterar möjliga svar. På så sätt bearbetar ni materialet ytterligare en gång. I vissa övningar kan man tänka sig flera olika lösningar.

Du kan också låta eleverna göra facit. Låt till exempel hälften av gruppen arbeta med en text och den andra hälften med en annan text. Gruppen hjälps sedan åt att göra ett facit – kanske på papper. Därefter byter grupperna texter. När de är färdiga rättar de själva med hjälp av den andra gruppen facit. Gå sedan igenom båda texterna tillsammans i hela gruppen.

I de digitala modulerna kan eleverna alltid se om de löst uppgifterna korrekt.

Bedömningsstöd

I Tiki Svenska finns det arbetsblad med texter och övningar som du kan använda som stöd för att bedöma elevens läsförmåga.

Du kan skriva ut arbetsbladen eller låta eleverna arbeta med dem på skärm.

Du hittar materialet under rubriken *Bedömningsstöd* i vänstermenyn i lärarens del av läromedlet.

The image shows three sample pages from the 'Bedömningsstöd' workbook. The first page is titled 'Bilen som kom bort' and features a picture of a yellow car. The second page is titled 'Vad betyder det att något kommer bort?' and includes a list of options and a word bank. The third page is titled 'Bygg mening' and 'Vad är sant?' and contains a sentence completion exercise and a true/false section.

Nedan följer en översikt över de arbetsblad som finns som bedömningsstöd i Tiki Svenska.

Åk 1–3

För årskurs 1–3 finns sju arbetsblad du kan använda som stöd för bedömning av elevernas färdigheter.

Delar av innehållet i arbetsbladen har eleverna mött tidigare men det presenteras nu i ny form. Tre texter är helt nya.

Kategori	Text
Ord 1–5	Ord
Meningar 1–5	Meningar
Korta texter	Noa leker
Berättelser 1	Mamma sover
Berättelser 2	Misse leker
Berättelser 2	Bilen som kom bort
Berättelser 2	Bobbys bästa bil

Misse leker och *Bilen som kom bort* finns även som hörförståelse. Bedömningstexten innehåller nya/ fler övningar.

Åk 4–6

För årskurs 4–6 finns fyra texter med tillhörande övningar du kan använda som stöd för bedömning av elevernas färdigheter.

Texterna är nya för eleverna. De har inte mött dem tidigare.

Kategori	Text
Berättelser 2	Bella och Belinda
Berättelser 5	Huset vid havet
Sakprosa 1	Älgar
Sakprosa 1	Fåglar

Bella och Belinda bygger en båt och *Huset vid havet* är berättande texter. Den senare är en lång text. *Fåglar* och *Älgar* är sakprosatexter. De återfinns också i Tiki NO.

Åk 7-9

För årskurs 7–9 finns fyra texter med tillhörande övningar du kan använda som stöd för bedömning av elevernas färdigheter. Alla fyra texterna är sakprosatexter.

Texterna är nya för eleverna. De har inte mött dem tidigare.

Kategori	Text
Sakprosa 1	Padel
Sakprosa 2	Popcorn
Sakprosa 3	Träd
Åk 7–9	Flest tigrar

Kapitlens arbetsblad som bedömningsstöd

Du kan även använda övriga arbetsblad i Tiki Svenska som bedömningsstöd. Du kan till exempel låta eleverna öva i den digitala modulen och därefter göra arbetsbladet för att visa sina kunskaper.

Arbetsbladen till hörförståelse kan också användas som stöd för bedömning av elevernas kunskaper. På det sättet kan eleverna förbereda sig genom att lyssna – men inte läsa. Dessa arbetsblad har ordet *lyssna* i titeln.

Självskattning

Tiki Svenska innehåller också material som gör det möjligt för eleverna att skatta sina egna kunskaper.

Det finns material för självskattning utifrån kriterierna för bedömning och betyg för årskurs 3, 6 och 9, där eleverna ska bedöma om de tycker att något är lätt eller svårt. Du kan skriva ut dokumentet eller låta eleverna arbeta med det på skärm.

TIKI svenska

Årskurs 6

Namn: _____

Lätt eller svårt?

Lätt Svårt

Att läsa korta texter med vanliga ord,
till exempel:

Teo syr
Teo syr.
Teo syr med en nål.
Teo syr en fin nalle.
Nallen ska heta Brum.

Att läsa korta texter med några längre ord,
till exempel:

Linus skola
Lina går i en stor skola.
Hon tycker om att gå i skolan.
På rasterna brukar hon leka.

© 2024 Tiki Läromedel AB För kopieras på skolenheten.

Efter lektion eller moment

Det finns även dokument för självskattning med generellt innehåll som eleverna till exempel kan använda efter en lektion eller ett nytt moment.

TIKI svenska

Självskattning efter en svensklektion

Jag förstod det jag arbetade med i dag.

Jag förstod en del av det jag arbetade med i dag, men en del var svårt att förstå.

Jag hade svårt att förstå det jag arbetade med i dag och behöver hjälp nästa gång.

Tiki Svenska © 2024 Peter Gröndal och Tiki Läromedel AB För kopieras på skolenheten.

TIKI svenska

Självskattning - övergripande

Jag kan det här!
Jag kan gå vidare eller hjälpa någon annan.

Jag kan snart det här!
Jag behöver kanske lite mer tid och hjälp.

Jag förstår inte.
Jag behöver få hjälp och tid att arbeta med det här.

Tiki Svenska © 2024 Peter Gröndal och Tiki Läromedel AB För kopieras på skolenheten.

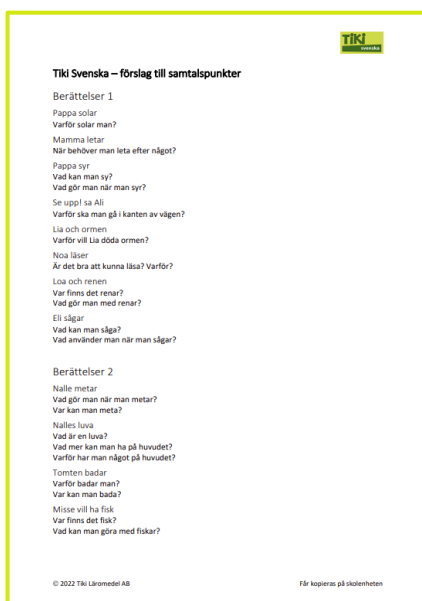
Du hittar materialet för självskattning under rubriken Självskattning i vänstermenyn när du är inloggad som lärare.

Övrigt innehåll

Underlag för textsamtal

Till texterna i *Berättelser 1–5* och *Sakprosa 1–4* finns förslag på diskussionsfrågor till varje text. Du kan använda dem för samtal om texten tillsammans med dina elever.

Underlagen för textsamtal hittar du under *Lärrarresurser* i lärarens del av läromedlet. Filtrera på ämne och leta upp dokumentet eller sök på ordet *textsamtal* i sökfältet.

Att arbeta med Tiki Svenska

En av grundtankarna med Tiki Svenska är eleverna ska ha möjlighet att arbeta med samma texter flera gånger och på olika sätt. Det garanterar upprepad läsning, vilket är gynnsamt för såväl avkodning som läsförståelse

Alla kapitel i Tiki Svenska innehåller en digital modul och ett arbetsblad. Vi rekommenderar att eleverna arbetar med båda dessa komponenter. Det ger både repetition och variation i arbetet med läsningen och texternas innehåll.

I Tiki Svenska är det vanligt att flera övningar tar upp samma sak – på olika sätt. Det är ett medvetet sätt att variera och upprepa för att utveckla läsförmågan och hjälpa eleven att ta till sig innehåll och språk.

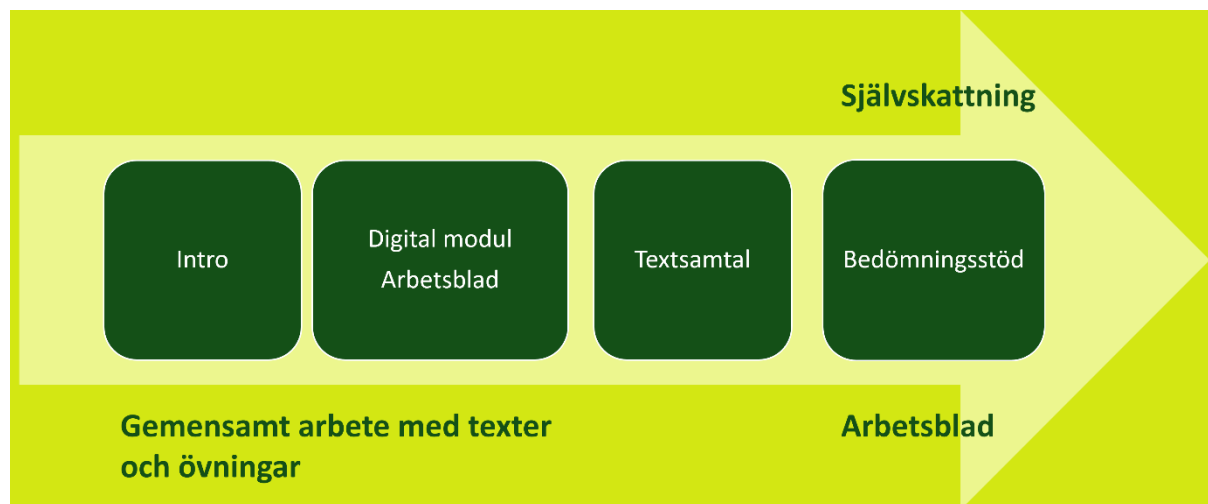
Många övningar i Tiki tar upp ordkunskap. Orden presenteras alltid i ett sammanhang och förekommer sedan i en eller flera övningar.

Du kan använda Tiki Svenska i din undervisning på flera olika sätt och anpassa arbetssättet efter det sätt att undervisa som passar dig och dina elever bäst. Tiki Svenska är inte ett läromedel som det är tänkt att eleverna enbart ska arbeta med på egen hand. Med en kombination av lärarledd undervisning och övningar som eleverna gör i grupp, par och individuellt, får eleverna många och varierade sätt att utveckla sin läsförmåga. Eftersom eleverna kan göra övningarna i Tiki Svenska obegränsat antal gånger, kan de arbeta med samma övning flera gånger och på olika sätt.

Det finns såklart flera sätt att planera arbetet med kapitlen i Tiki Svenska. Den arbetsgång som passar för ett kapitel behöver inte nödvändigtvis fungera i ett annat kapitel. Det som är bra i en elevgrupp är inte alltid bra i en annan elevgrupp.

Arbetsätt

Du hittar säker ditt eget sätt att arbeta med Tiki Svenska tillsammans med dina elever. Här följer den övergripande modell som vi har haft i tankarna när vi har utvecklat Tiki tillsammans med pedagoger i anpassad grundskola.

Introduktion med textsamtal

Inled gärna arbetet med ett kapitel med textsamtal, till exempel med utgångspunkt från en eller flera bilder från kapitlet. Prata med eleverna om kapitlets namn och vad de tror att kapitlet handlar om. Du kan också lyfta ord som du tror kan vara nya för eleverna eller behöva förklaras.

Digital modul och arbetsblad

Digital modul

Låt eleverna arbeta med den digitala modulen självständigt eller under din ledning. De digitala modulerna innehåller skärmar med text och övningar.

Arbetsblad

Använd arbetsbladet för att befästa kapitlets och texternas innehåll. Det blir även en repetition och ett led i din bedömning av elevernas läsförmåga. Eftersom arbetsbladet inte har ljudstöd kan det vara något mer utmanande.

Textsamtal

Samtala med eleverna om texten. Exempel på frågor att använda i samtalet:

- Vad handlade texten om?
- Vad får vi veta om personerna i texten?
- Var det något som var oklart i texten?
- Var det några ord som var nya/svåra?
- Vad var bra/mindre bra med texten?
- Hur du varit med om något liknande?

Bedömning

När du finner det lämpligt kan du göra en bedömning av elevernas kunskaper. Som stöd för bedömningen kan du använda det särskilda bedömningsstödet och materialet för självskattning eller övningar som finns i kapitelarbetsbladen.

Arbetsätt hörförståelse

Tiki Svenska innehåller även kapitel som fokuserar på att utveckla elevernas hörförståelse. Vi rekommenderar att man gör varje hörövning flera gånger. Arbeta med den digitala modulen tillsammans och låt sedan eleverna göra samma sak individuellt. Därefter kan eleverna arbeta med arbetsbladet innan ni går igenom det tillsammans. Samtala också gärna med eleverna om texten.

Tiki Svenska och Lgra22

Kursplan Svenska

Tiki Svenska utgår från kursplanen i svenska för anpassade grundskolan. Med Tiki Svenska får du ett läromedel som du kan använda för att ge eleverna möjlighet att utveckla förmågan att läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter. Det innebär att när du arbetar med Tiki Svenska får du också underlag för att bedöma elevernas läsutveckling utifrån kriterierna för bedömning och betyg i årskurs 3, 6 och 9.

Kursplan Kommunikation

Tiki Svenska kan även användas för elever i anpassade grundskolan som läser ämnesområdet kommunikation. Beroende på elevernas förutsättningar kan du behöva anpassa texter och övningar ytterligare för dina elever. Du kan läsa mer om anpassningar längre fram i den här lärarhandledningen.

På Skolverkets webbplats kan du hitta aktuella kursplaner och kommentarmaterial.

Individintegrerade elever

Tiki Svenska kan även användas som läromedel för elever i anpassade grundskolan som är individintegrerade i grundskolan. Läromedlet kan både vara ett komplement till det läromedel som övriga elever i klassen använder eller fungera som elevens grundläromedel i läsning.

Tiki Svenska i grundskolan

Du kan också använda Tiki Svenska om du undervisar i grundskolan. Även om läromedlet utgår från anpassade grundskolans kursplan i svenska, går innehållet att använda för elever i grundskolan. Du får då ett läromedel med korta texter, bildstöd och tydligt upplägg som fungerar utmärkt även för elever i grundskolan. Läromedlet kan användas till alla elever och är anpassat för att ge stöd åt elever som behöver det, oavsett orsak. Det kan till exempel vara elever med språkstörning eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Tiki Svenska fungerar även väl för nyanlända elever och andra elever som läser svenska som andraspråk.

När du använder Tiki Svenska i grundskolan kan du antingen använda det som basläromedel och komplettera läromedlet med annat material så att undervisningen motsvarar grundskolans kursplan. Eller så använder du Tiki Svenska som ett komplement till övrigt material som du använder i din undervisning.

Progression

Progressionen i texter och övningar följer årskurserna. Det finns ofta även en viss progression i varje kategori så att de senare texterna och övningarna är något mer utmanande än de som inleder respektive kategori.

När du väljer vilka kategorier som dina elever ska arbeta med, är det viktigt att du i första hand utgår från läsförmågan i din elevgrupp. Vilka kategorier som hör till vilka årskurser är ett förslag som du kan behöva anpassa till dina elever.

Anpassningar

Tiki Svenska utgår från kursplanen i svenska för anpassade grundskolan och är anpassat för elever som läser ämnen. Elevgruppen som läser ämnen har stora variationer i sina förutsättningar. Du kan därför behöva göra ytterligare anpassningar av läromedlet utifrån de elever du arbetar med. På så sätt kan läromedlet även bli mer tillgängligt för elever som exempelvis har ytterligare funktionsnedsättningar eller som läser ämnesområdet kommunikation.

Exempel på anpassningar

Tecken som stöd

För elever som använder tecken som stöd kan du komplettera texter och bilder i läromedlet med tecken. Med till exempel tjänsten Ritade tecken (SPSM) kan du ladda ner och skriva ut ritade tecken från teckenspråket för elever som använder kommunikationssättet TAKK.

Arbetsblad

De nedladdningsbara arbetsbladen kan anpassas ytterligare utifrån dina elever. Du kan välja om elevens ska arbeta med hela kapitlet på en gång eller med någon eller några sidor i taget. Elever som har svårt att skriva för hand kan i stället klippa ut ordbilder och klistra dem på övningsbladet. Elever som kan skriva kan i stället för att dra streck eller ringa in ord skriva orden för hand eller på dator.

Övriga anpassningar

I webbläsaren finns det flera funktioner som gör att du kan anpassa hur sidorna i Tiki Svenska visas på skärmen. Läs mer om detta i *Tips om webbläsare* i lärarhandledningen.

Tips om webbläsare

Här följer ett antal tips om hur du och dina elever kan använda funktioner i webbläsaren för att göra individuella anpassningar när eleverna arbetar med de digitala modulerna. Du hittar också förslag på åtgärder om du upplever att något inte fungerar som det ska.

Arbeta i fullskärmsläge

De allra flesta webbläsare på de flesta plattformar kan visas så att de täcker hela skärmen. Vi rekommenderar att du vänjer dig och dina elever att arbeta så.

De flesta webbläsare har en symbol med tre punkter längst till höger på adressraden.

När du klickar på symbolen öppnas en meny där du kan välja att arbeta i fullskärmsläge.

Bilden visar hur menyn ser ut i Google Chrome.

Där kan du också se vilken tangent du kan trycka på för att avsluta fullskärmsläget.

I vissa webbläsare kan du trycka på tangenten F11 för att aktivera och stänga av fullskärms- eller helskrmsläge.

Zooma i webbläsaren

Alla bilder i textskärmarna i Tiki fyller skärmen när du klickar på dem.

I de övningar där eleverna ska välja rätt bild kan vi inte använda denna funktion. Där kan du och dina elever i stället använda webbläsarens zoom-funktion för att förstora och förminska vyn.

Du zoomar enklast med tangentkombinationer:

På Chromebook

Ctrl+plustecknet för att förstora, Ctrl+minustecknet för att förminska.

På PC

Windowstangenten+plustecknet för att förstora, Windowstangenten+minustecknet för att förminska.

På Mac

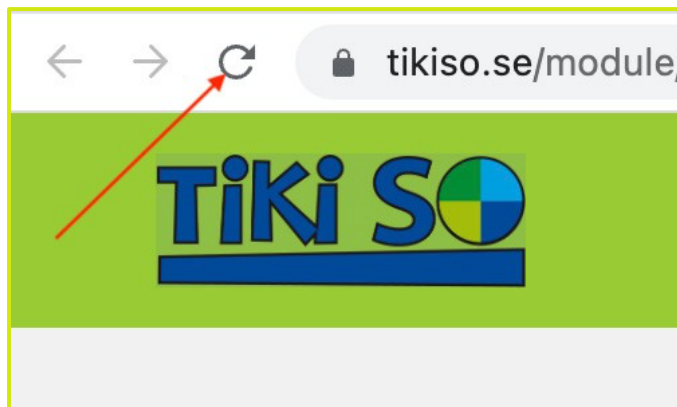
Command+plustecknet för att förstora, Command+minustecknet för att förminska.

Tiki på iPad

Du kan arbeta med Tiki i vilken webbläsare som helst på iPad. Alla webbläsare kan dock inte arbeta i fullskärmsläge. Två läsare som kan är Mercury och Dolphin. Dessa läsare är gratis och du kan installera dem på din iPad.

Uppdatera filen

Om du uppfattar att något inte fungerar som det ska i en övning i Tiki är det bra att som första åtgärd uppdatera filen du arbetar i. Det gör du genom att trycka på nedanstående symbol. Den ligger till vänster om adressfältet i webbläsaren.

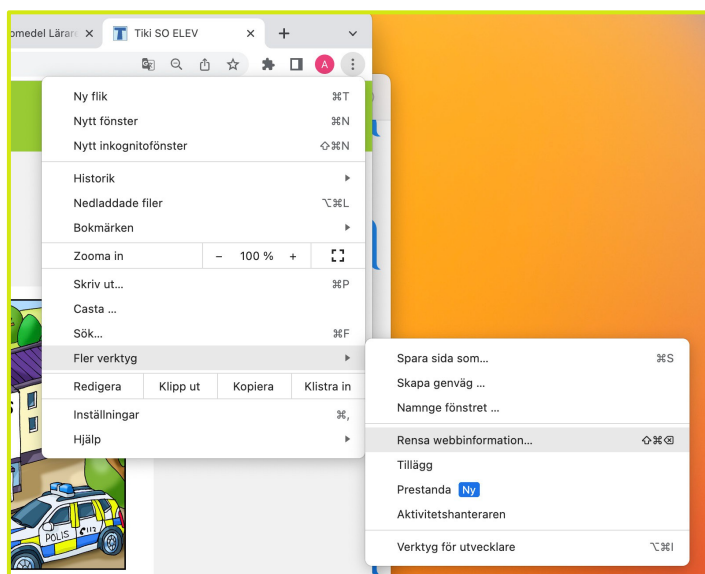
Rensa cache

Ibland kan gammal information ligga kvar i din webbläsare och ge upphov till egendomliga textfel. Detta kan till exempel uppträda om du haft ett provkonto och sedan löser en betallicens efter en längre tid.

Du bör då rensa cachen i din webbläsare. I Google Chrome kan du göra så här:

Klicka på menyn med tre punkter.

Välj Fler verktyg/Rensa webbinformation.

Du får nu upp en ruta som innehåller ungefär följande val:

Rensa webbinformation

Grunder Avancerat

Tidsintervall Senaste fyra veckorna

Webbhistorik
Historiken rensas från alla synkroniserade enheter

Cookies och annan webbplatsdata
Du loggas ut från de flesta webbplatser. Du är fortfarande inloggad på Google-kontot så att synkroniserad data kan rensas.

Cachade bilder och filer
Frigör 300 MB. Vissa webbplatser kan läsas in långsammare nästa gång du besöker dem.

G [Sökhistorik](#) och [annan aktivitet](#) kan sparas i Google-kontot när du är inloggad. Du kan radera den när du vill.

Avbryt Rensa data

- Markera rutan Cachade bilder och filer.
- Klicka på Rensa data.
- Starta om din webbläsare.

Om tillgänglighet i Tiki Svenska

Här följer en genomgång av hur Tiki Svenska förhåller sig till Specialpedagogiska skolmyndighetens rekommendationer för grundläggande tillgänglighet i digitala läromedel. Tiki Svenska använder en plattform som fortfarande utvecklas, vilket innebär att nya funktioner för ökad tillgänglighet kan tillkomma.

SPSM	Tiki Svenska
All text går också att lyssna på.	Ja.
Texten markeras vid uppläsning.	Nej. I Tiki är det är få rader text på varje sida.
Texten är åtkomlig för stödprogram.	Ja.
Allt ljud finns också som text	Ja.
Alla bilder finns också som text.	Nej.
Det går att styra med olika styrsätt.	Ja.
Det går att göra individuella inställningar.	Nej. I Tiki är formgivningen anpassad med till exempel kortare rader och ökat radavstånd.*
Layouten är konsekvent.	Ja.
Layouten är tydlig.	Ja.
Övningar finns på olika nivåer.	Ja.
Variationer på samma övningar finns.	Ja.
Länkar är skrivna så att man förstå vart länken leder.	Tiki innehåller inga länkar.
Det finns en textversion, till exempel lättläst eller korta sammanfattningar.	Nej. I Tiki är alla texter skrivna för att vara lättlästa.
Bilderna är relevanta för innehållet.	Ja.
Utvecklad i första hand för webb.	Ja.
Använder standardformat.	Ja.
Förberedd för tillägg.	Ja.
Beskriven navigering	Linjär.

* I webbläsaren finns funktioner som anpassar hur Tiki visas på skärmen. Läs mer om detta under rubriken *Tips om webbläsare* i lärarhandledningen.

Tiki Svenska - medarbetare

Författare

Följande författare har lämnat material till Tiki Svenska:

Peter Gröndal	lärare, specialpedagog
Annika Hjalmarsson	lärare
Anneli Karlsson	speciallärare, rektor
Anders Lidén	lärare, redaktör
Arne Nilsson	lärare, specialpedagog
Gudrun Svensson	docent

Illustrationer

Foton och illustrationer är hämtade från Shutterstock.

Ljudproduktion

Ljudproduktionen är utförd av SAYIT AB.

Röster:

Karin Mannerström

Mattias Linderöth

Claes Göran Söllgård

Sonja Lindbom